

1. Hazugság

A „dolgozó pénz” Hazugsága

Azt a kifejezést, hogy „Dolgozó pénz”, vagy „A pénz, ami dolgozik ön helyett” gyakran használják a bankok hirdeteikben: „Hagyd, hogy a pénzed dolgozzék helyetted!”. A kvíz kérdés:

beteszol 100 dollárt a bankba a betétszámlára, és hosszú távra lekötöd. Ennek hozama évi 2%. A bank kihelyezi a 100 dollárt egy másik ügyfelének, évi 5%-os hitelkamatra. Év végén a bank 5 dollárt szed be hitelkamatként az ügyfelétől, akinek a hitelt adta. Az öt dollárból 2 dollárt ad neked, és 3 dollárt megtart magának. Az ügylet adminisztrációs költsége, amit nem hárított az ügyfeleire, 1 dollár.

A befektetett pénzeddel 2%-os hozamot értél el.
Kérdés: hány százalékos hozamot ért el a bank?

Első megfontolásra 3%-ot mondhatnál, ami végül is elfogadhatónak tűnhet.

De ez rossz válasz. A helyes számítás a következő:

a Bank ügyleti profitja = 3 dollár
mínusz a bank költsége = 1 dollár
a bank tiszta haszna = 2 dollár

Ahhoz, hogy megkapjuk a bank befektetésére jutó hozamát százalékban, a bank nettó profitját (2 dollárt) el kell osztani a banki költséggel (1 dollár) és meg kell szorozni százzal, hogy százalékot kapjuk: $2/1 \times 100\% = 200\%$.

Ez lényegesen több, mint 3%! Néhányan botrányosnak találhatják, hogy a bank 200%-ot nyer, míg ők csak 2%-ot. Tetszik, nem tetszik, a matematika már csak ilyen, a számokkal nem lehet vitatkozni!

Megjegyzés: A bankok haszna és hozamainak nagysága általánosságban, de különösen az egyes konkrét bankok tekintetében rejtve marad a következő okok miatt:

1. A szakértők saját maguk sincsenek tisztában azzal, hogy a bankok vajon a betétekből adnak-e kölcsön, mint ahogy azt a fenti példában említettük, vagy olyan pénzt helyeznek ki, amelyet ők maguk teremtettek a semmiből – ez esetben ugyanis a hozam még az előzőnél is

---

sokkal magasabb, ugyanis a pénzteremtés és a kihelyezés költsége a nullához, míg a befektetés hozama a végtelenhez közelít.

2. A negyedéves és éves jelentések valamint a mérlegkimutatások megmutatják a különböző szolgáltatások díjaiból és a hitelezés-betétgyűjtés kamatkülönbségéből származó jövedelmeket is. E kimutatások szerint a bankok kamatbevétele alacsonyabb, mint a szolgáltatásaikból származó díjbevételeik. Nem hozzák nyilvánosságra viszont a pénzügyi eszközök spekulációs piacán elért nyereségeiket és az elszenvedett veszteségeiket – ezek a tranzakciók „mérlegkimutatáson kívüliek”. Pedig ezek lényeges összegek lehetnek, amelyek sokkal inkább meghatározzák egy bank pénzügyi helyzetét, mint az egyéb tevékenységeiből származó jövedelmei. Ezek a „mérlegkimutatáson kívüli” tevékenységek tekintélyes rugalmasságot biztosítanak a bankok számára, hogy a kívánt politikai és gazdasági képet vetíthessék magukról.

Nem tárgyaljuk tovább ezt a témát, és nem is akarjuk azt sugallni, hogy a bankok észérítlenül magas haszonra tesznek szert. A lényeg egyszerűen az, hogy az az általános feltételezés, miszerint a banki hozamok nagysága hozzávetőlegesen kimutatható, hogy a hitelkamatból kivonjuk a betéti kamatot, súlyosan hibás.